Enskild motion S395

SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1952

av Ida Karkiainen m.fl. (S)

Bankernas närvaro i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man kan stärka tillgången till bankservice i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tillgången till kapital i hela landet är avgörande för att såväl storstaden som landsbygderna ska utvecklas. Det måste gå att låna pengar vare sig det gäller till husrenoveringen eller till investeringen i företaget.

Att bankernas frånvaro av lokala bankkontor – och därmed också bristande lokalkännedom – hindrar vår utveckling är ett ämne som alla i Sveriges landsbygder länge har känt av. Många kommuner i glest befolkade län har under en lång tid vittnat om exempel där bankernas bristande vilja till lån har hindrat viktiga verksamheter från att utvecklas.

Ta en sådan livsviktig bransch som jordbrukssektorn som består av många småföretagare. Vi har en alldeles för låg grad av självförsörjning i Sverige. Det är dåligt för vår beredskap och gör oss sårbara. Det var av bland andra de skälen som regeringen år 2017 tog beslut om den första svenska livsmedelsstrategin. Den slår tydligt fast att svensk livsmedelsproduktion ska skapa ökad tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Bankerna har dock inte hörsammat detta.

Unga som vill ta över en gård och bedriva lantbruk vittnar om att det nästan är en omöjlighet att få lån. Bankerna beskriver jordbruksbranschen som ”högriskprojekt”. En del unga har till och med blivit direkt avrådda från att starta jordbruk. Hade bankerna haft en god lokalkännedom hade kanske råden varit annorlunda.

”Det är vanligt att kreditgivaren saknar kunskap om orten där företagaren är verksam, om företagets affärsidé och om företagaren som söker lånet”, skriver Företagarna med anledning av sin årliga finansieringsrapport. Enligt en rapport från Landsbygdsnätverket har cirka hälften av alla bankkontor lagts ner på landsbygden sedan början av 1990-talet.

Studier visar att närheten till ett fysiskt bankkontor har en positiv inverkan på antalet nybildade företag i området. Och tvärtom – ju längre det är till ett bankkontor, desto sämre tillgång till investeringskapital. God lokalkännedom är en viktig kompetens för att en banktjänsteperson ska göra en korrekt bedömning av företagares affärsplan och återbetalningsförmåga. Den lokalkännedomen har inte en centralt placerad banktjänste-person som nås via internet.

Det är viktigt med säkerhet för bankerna, det är förståeligt. Kraschar bankerna får det en enormt negativ samhällspåverkan. Men avsaknaden av bankservice i stora delar av landet är oacceptabel.

Vi menar att avsaknaden av finansiell service är ett svek mot landsbygden. Det måste vara lättare att få banklån i landsbygderna i mycket högre grad än det är i dag. Det handlar i grunden om rättvisa villkor att kunna bo och leva i hela landet. Vi förutsätter att bankkontoren på landsbygden blir kvar, och att verksamheten ordnas på så vis att det inte drabbar orter där kapitalförsörjningen är svår. Detta behöver regeringen ha en dialog med bankerna om, så att hela landet kan leva och växa.

Ida Karkiainen (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S) *Samuel Pettersson (S)*